

piątek, 18.11.2016

## NOWY ROK LITURGICZNY - to trzeba wiedzieć!!!

W niedzielę 27 listopada rozpoczynamy **ADWENT** a tym samym nowy **ROK LITURGICZNY**. Rok Liturgiczny różni się zasadniczo od roku kalendarzowego, choć jest w niego wpisany i kieruje się jasno określonymi zasadami. Powinniśmy znać podstawowe informacje na ten temat. W ciągu rocznego cyklu Kościół wspomina całe misterium Chrystusa - od momentu Wcielenia przez Mękę, Śmierć i Zmartwychwstanie oraz Zesłanie Ducha Świętego aż po oczekiwanie na ponowne przyjście Chrystusa na końcu czasów. Rok liturgiczny rozpoczyna się zawsze od I Nieszporów I Niedzieli Adwentu, która przypada między 27 listopada a 3 grudnia. Cały rok liturgiczny składa się z następujących okresów: **Adwent** Adwent rozpoczyna się I Nieszporami I Niedzieli Adwentu i trwa do I Nieszporów uroczystości Narodzenia Pańskiego 25 grudnia (kończy się więc wieczorem 24 grudnia). Trwa od 23 do 28 dni i obejmuje 4 kolejne niedziele. Dzieli się na dwie odrębne części: **a.** dni do 16 grudnia włącznie - wspominając pierwsze przyjście Chrystusa kierujemy nasze myśli i serca ku radosnemu oczekiwaniu Jego powtórnego przyjścia na końcu czasów. Dni powszednie w tym okresie przyjmują wszystkie obchody wyższej rangi (tzn. wspomnienia dowolne, obowiązkowe, święta i uroczystości); **b.** dni od 17 do 24 grudnia włącznie - czas bezpośredniego przygotowania do uroczystości Narodzenia Pańskiego; w tym okresie w dni powszednie można obchodzić jedynie święta i uroczystości. Niedziele Adwentu mają pierwszeństwo przed wszystkimi innymi obchodami liturgicznymi, nawet tymi w randze uroczystości. I Niedziela Adwentu przypomina nam o obietnicy powtórnego przyjścia Jezusa, II i III (zwana także *Gaudete*) mówią o postaci św. Jana Chrzciciela. Ostatnia, IV Niedziela Adwentu skupia naszą uwagę na osobie Maryi - Matki Boga. W czasie Adwentu przypada zawsze jedna uroczystość - 8 grudnia obchodzimy uroczystość Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny. **Okres Narodzenia Pańskiego** Zaczyna się on od I Nieszporów uroczystości Narodzenia Pańskiego (wieczorem 24 grudnia) i trwa do niedzieli Chrztu Pańskiego (niedzieli po Objawieniu Pańskim). Uroczystość Narodzenia Pańskiego ma własną oktawę - jest jakby "przedłużona" na 8 kolejnych dni (do dnia 1 stycznia włącznie): **26 grudnia** obchodzi się święto św. Szczepana, pierwszego męczennika **27 grudnia** obchodzi się święto św. Jana, Apostoła i Ewangelisty **28 grudnia** obchodzi się święto świętych Młodzianków **29-31 grudnia** są dniami oktawy Narodzenia Pańskiego **w niedzielę** przypadającą w oktawie Narodzenia Pańskiego obchodzi się święto Świętej Rodziny: Jezusa, Maryi i Józefa (w latach, w których Narodzenie Pańskie wypada w niedzielę, święto to obchodzi się 30 grudnia, bez I Nieszporów). **1 stycznia**, w ostatnim dniu oktawy, przypada uroczystość Świętej Bożej Rodzicielki Maryi. Niedziela między 2 a 5 stycznia to II Niedziela po Narodzeniu Pańskim. 6 stycznia obchodzi się uroczystość Objawienia Pańskiego. Niedziela po tym święcie to święto Chrztu Pańskiego, które kończy okres Narodzenia Pańskiego. Wymienione wyżej okresy należą do tzw. cyklu Bożonarodzeniowego. Oprócz niego w roku liturgicznym istnieje jeszcze drugi cykl, dłuższy - cykl wielkanocny. Składa się on z dwóch części: Wielkiego Postu i Okresu Wielkanocnego. **Wielki Post** Wielki Post trwa 40 dni i rozpoczyna się zawsze w Środę Popielcową. Jej data zależy od daty uroczystości Zmartwychwstania Pańskiego. W Środę Popielcową kapłani na znak pokuty i umartwienia posypują nasze głowy popiołem. Do dobrego przeżycia tego czasu pomagają nam modlitwa, post i jałmużna. W niedziele Wielkiego Postu odprawiane są Gorzkie Żale, a w piątki - nabożeństwa Drogi Krzyżowej. W tym okresie w liturgii nie odmawia się hymnu "Chwała na wysokości Bogu", "Ciebie, Boże, chwalimy" oraz aklamacji "Alleluja". Wspomnienia obowiązkowe, przypadające w czasie Wielkiego Postu, można obchodzić jedynie jako wspomnienia dowolne. W tym czasie obchodzimy ponadto: **4 marca** - święto św. Kazimierza, królewicza **19 marca** - uroczystość św. Józefa, Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny **25 marca** - uroczystość Zwiastowania Pańskiego Do okresu Wielkiego Postu nie wlicza się sześciu niedziel, będących - jak w ciągu całego roku - bardziej radosnymi wspomnieniami Zmartwychwstania. Ostatnia niedziela Wielkiego Postu jest nazywana Niedzielą Palmową Męki Pańskiej. Rozpoczyna ona okres

Wielkiego Tygodnia - czasu bezpośrednio poprzedzającego Święte Triduum Paschalne - święta wielkanocne. Wielki Post kończy się w Wielki Czwartek przed sprawowaną wieczorem Mszą Wieczerzy Pańskiej. **ŚWIĘTE TRIDUUM PASCHALNE**

**Święte Triduum Paschalne Męki i Zmartwychwstania Chrystusa jest szczytem roku liturgicznego.**

Rozpoczyna się ono od Mszy Wieczerzy Pańskiej, sprawowanej wieczorem w Wielki Czwartek, ma swoje centrum w najbardziej uroczystej z liturgii - liturgii Wigilii Paschalnej w Wielką Noc, a kończy II Nieszporami uroczystości Zmartwychwstania Pańskiego. Te trzy dni stanowią jeden wspólny obchód liturgiczny; żadna z liturgii tych dni nie kończy się błogosławieństwem czy rozestaniem. Kościół w sposób szczególny trwa w tym czasie przy Chrystusie, kontemplując tajemnicę Jego męki, śmierci i zwycięskiego powstania z martwych. Święta wielkanocne trwają więc od wieczora Wielkiego Czwartku (!). **Okres Wielkanocny** Niedziela Zmartwychwstania Pańskiego jest obchodem ruchomym (patrz - Tabela świąt ruchomych). Wyznacza się ją na pierwszą niedzielę po pierwszej wiosennej pełni księżyca (która przypada około 21 marca). Stanowi ona I Niedzielę Wielkanocną. Przez kolejnych 8 dni trwa oktawa uroczystości Zmartwychwstania. Jej ostatnim dniem jest II Niedziela Wielkanocna, czyli Miłosierdzia Bożego. Dni oktawy mają rangę uroczystości Pańskich. Przez 50 dni po uroczystości Zmartwychwstania trwa Okres Wielkanocny, w którym Kościół raduje się ze zwycięstwa Chrystusa. W kościele obok ołtarza stoi pascha, baranek wielkanocny, figura Jezusa Zmartwychwstałego oraz krzyż z czerwoną stulą. Czterdziestego dnia po Zmartwychwstaniu Pańskim, zawsze w czwartek, obchodzi się uroczystość Wniebowstąpienia Pańskiego. W Polsce od 2003 r. jest ona przeniesiona na następującą po tym czwartku niedzielę - a więc na VII Niedzielę Wielkanocną. Dni powszednie po tej uroczystości aż do następnej soboty włącznie stanowią czas przygotowania i oczekiwania na Zesłanie Ducha Świętego - Pięćdziesiątnicę. Ta uroczystość kończy Okres Wielkanocny. Dni powszednie od poniedziałku po II Niedzieli Wielkanocnej do soboty przed uroczystością Zesłania Ducha Świętego włącznie przyjmują wszystkie obchody liturgiczne wyższej rangi (wspomnienia dowolne i obowiązkowe, święta i uroczystości). W ciągu tych 50 dni radości przypada wiele ważnych świąt i uroczystości: **23 kwietnia** - uroczystość św. Wojciecha, biskupa i męczennika, głównego patrona Polski **25 kwietnia** - święto św. Marka, Ewangelisty **29 kwietnia** - święto św. Katarzyny Sieneńskiej, dziewicy i doktora Kościoła, patronki Europy **3 maja** - uroczystość Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski, głównej Patronki Polski **6 maja** - święto świętych Apostołów Filipa i Jakuba **8 maja** - uroczystość św. Stanisława, biskupa i męczennika, głównego patrona Polski **14 maja** - święto św. Macieja, Apostoła **16 maja** - święto św. Andrzeja Boboli, kapłana i męczennika, patrona Polski **31 maja** - święto Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny. **Okres Zwykły w ciągu roku** Oprócz okresów mających własny charakter w roku liturgicznym pozostaje 33 lub 34 tygodnie. W tym czasie obchodzi się misterium Chrystusa w jego pełni, zwłaszcza w niedziele. Okres Zwykły składa się z dwóch części: pierwsza rozpoczyna się w poniedziałek po święcie Chrztu Pańskiego i trwa do wtorku przed Środą Popielcową (obejmuje około 4-6 tygodni). Powtórnie Okres Zwykły zaczyna się w poniedziałek po uroczystości Zesłania Ducha Świętego i kończy przed I Nieszporami I Niedzieli Adwentu. W ostatnią niedzielę roku liturgicznego obchodzi się uroczystość Jezusa Chrystusa, Króla Wszechświata. W Okresie Zwykłym obchodzi się m.in. następujące święta i uroczystości: **25 stycznia** - święto Nawrócenia św. Pawła, Apostoła **2 lutego** - święto Ofiarowania Pańskiego **14 lutego** - święto świętych Cyryla, mnicha, i Metodego, biskupa, patronów Europy **22 lutego** - święto Katedry św. Piotra, Apostoła **poniedziałek po Zesłaniu Ducha Świętego** - święto Najświętszej Maryi Panny, Matki Kościoła **czwartek po Zesłaniu Ducha Świętego** - święto Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana **niedziela po Zesłaniu Ducha Świętego** - uroczystość Najświętszej Trójcy **czwartek po uroczystości Najświętszej Trójcy** - uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa **piątek po drugiej niedzieli po Zesłaniu Ducha Świętego** - uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa **24 czerwca** - uroczystość Narodzenia św. Jana Chrzciciela **29 czerwca** - uroczystość świętych Apostołów Piotra i Pawła **3 lipca** - święto św. Tomasza, Apostoła **11 lipca** - święto św. Benedykta, opata, patrona Europy **23 lipca** - święto św. Brygidy, zakonnicy, patronki Europy **25 lipca** - święto św. Jakuba, Apostoła **6 sierpnia** -

święto Przemienienia Pańskiego **9 sierpnia** - święto św. Teresy Benedykty od Krzyża, dziewicy i męczennicy, patronki Europy **10 sierpnia** - święto św. Wawrzyńca, diakona i męczennika **15 sierpnia** - uroczystość Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny **24 sierpnia** - święto św. Bartłomieja, Apostoła **26 sierpnia** - uroczystość Najświętszej Maryi Panny Częstochowskiej **8 września** - święto Narodzenia Najświętszej Maryi Panny **14 września** - święto Podwyższenia Krzyża Świętego **18 września** - święto św. Stanisława Kostki, zakonnika, patrona Polski **21 września** - święto św. Mateusza, Apostoła i Ewangelisty **29 września** - święto świętych Archaniołów Michała, Gabriela i Rafała **18 października** - święto św. Łukasza, Ewangelisty **28 października** - święto świętych Apostołów Szymona i Judy Tadeusza **ostatnia niedziela października** - uroczystość rocznicy poświęcenia własnego kościoła **1 listopada** - uroczystość Wszystkich Świętych **2 listopada** - wspomnienie wszystkich wiernych zmarłych **9 listopada** - święto rocznicy poświęcenia Bazyliki Laterańskiej **30 listopada** - święto św. Andrzeja, Apostoła **Cykle czytań liturgicznych** W ciągu roku liturgicznego w trakcie liturgii czyta się znaczną część zarówno Starego, jak i Nowego Testamentu. Ze względu na ich obfitość, niedziele, uroczystości i święta są oparte na cyklu trzyletnim, oznaczanym literami A, B i C (np. rok liturgiczny 2010/2011 był rokiem A, rok 2011/2012 był rokiem B, rok 2012/2013 - C, 2013/2014 - ponownie A itd.). Natomiast w dni powszednie Okresu Zwykłego używa się czytań z jednego z dwu cykli: I lub II. Cyklu I używa się w latach nieparzystych (np. 2007, 2009, 2011), cyklu II - w parzystych (2010, 2012, 2014). **Święta nakazane** Kodeks Prawa Kanonicznego nakłada na wszystkich wierzących obowiązek uczestniczenia w najważniejsze uroczystości liturgiczne w ciągu roku we Mszy świętej. Do tzw. świąt nakazanych należą: **wszystkie niedziele** w ciągu roku **1 stycznia** - uroczystość Świętej Bożej Rodzicielki Maryi **6 stycznia** - uroczystość Objawienia Pańskiego **czwartek po uroczystości Najświętszej Trójcy** - uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa **15 sierpnia** - uroczystość Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny **1 listopada** - uroczystość Wszystkich Świętych **25 grudnia** - uroczystość Narodzenia Pańskiego Lista ta obowiązuje od 30 listopada 2003 r. - zgodnie z dekretem Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów z 4 marca 2003 r. Na terenie Polski zniesiony został obowiązek uczestniczenia we Mszy świętej w trzy kolejne uroczystości: **19 marca** - uroczystość świętego Józefa **29 czerwca** - uroczystość świętych Apostołów Piotra i Pawła **8 grudnia** - uroczystość Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny Zgodnie z kanonami 1247 i 1248 Kodeksu Prawa Kanonicznego, w święta nakazane wierni są zobowiązani uczestniczyć we Mszy świętej i powstrzymać się od wykonywania tych prac i zajęć, które utrudniają oddawanie Bogu czci, przeżywanie radości właściwej dniowi Pańskiemu oraz korzystanie z należnego odpoczynku duchowego i fizycznego. Nakazowi uczestniczenia we Mszy świętej czyni zadość ten, kto bierze w niej udział, gdziekolwiek jest odprawiana w obrządku katolickim, bądź w sam dzień świąteczny, bądź też wieczorem dnia poprzedzającego. Od 30 listopada 2003 r. przeniesiona została także uroczystość Wniebowstąpienia Pańskiego z czwartku VI tygodnia Okresu Wielkanocnego na VII Niedzielę Wielkanocną - tak, aby jak najwięcej osób mogło uczestniczyć we Mszy św. w tym dniu. **Dni pokuty** W roku liturgicznym istnieją również dni pokuty. W Kościele powszechnym są nimi **wszystkie** piątki oraz okres **Wielkiego Postu**. W piątki osoby powyżej 14. roku życia obowiązuje wstrzemięźliwość od spożywania mięsa, chyba że w danym dniu przypada jakaś uroczystość (patrz KPK, kanon 1251). Ponadto w Środę Popielcową i Wielki Piątek Męki Pańskiej, oprócz wstrzemięźliwości, osoby pomiędzy 18. a 60. rokiem życia obowiązuje także post ilościowy. **Ranga obchodów liturgicznych** Każdy dzień jest uświęcony przez liturgiczne czynności ludu Bożego, zwłaszcza przez Mszę świętą i Liturgię Godzin. W pierwszym dniu tygodnia, który nazywa się **dniem Pańskim**, czyli niedzielą, Kościół obchodzi misterium paschalne zgodnie z tradycją apostołską wywodzącą się od samego dnia Zmartwychwstania Chrystusa. Dlatego niedzielę uważa się za pierwotny dzień świąteczny. W ciągu roku liturgicznego Kościół z szczególną miłością oddaje cześć Najświętszej Matce Bożej Maryi i przedstawia pobożności wiernych wspomnienia męczenników oraz innych świętych. Obchody liturgiczne zależnie od znaczenia, jakie się im przypisuje, dzielą się na: uroczystości, święta i wspomnienia. **Uroczystości** zalicza się do dni głównych, a ich obchód rozpoczyna się wieczorem w dniu poprzednim od I Nieszporów. Obchód największych uroczystości: Zmartwychwstania i Narodzenia Pańskiego trwa przez osiem dni

(oktawę). **Święta** obchodzi się w granicach dnia naturalnego, nie mają zatem I Nieszporów. **Wspomnienia** dzielą się na obowiązkowe i dowolne. Wspomnienia dowolne można obchodzić, ale można je też pominąć. Ponadto w soboty Okresu Zwykłego, w które nie wypada żaden wyższy rangą obchód, można obchodzić wspomnienie dowolne Najświętszej Maryi Panny. Często zdarza się, że w jednym dniu przypada kilka obchodów liturgicznych. Niektóre z nich mogą obowiązywać jedynie na określonym terytorium (np. państwa, prowincji, metropolii, diecezji, miasta) lub w danej społeczności (w szczególności zakonu, stowarzyszenia życia apostołskiego czy instytutu życia konsekrowanego). Może być również tak, że w dniu, w którym powinno obchodzić się jakieś wspomnienie, przypada ruchome święto bądź uroczystość. W takich przypadkach o tym, który z tych obchodów jest celebrowany, decyduje Tabela pierwszeństwa dni liturgicznych.